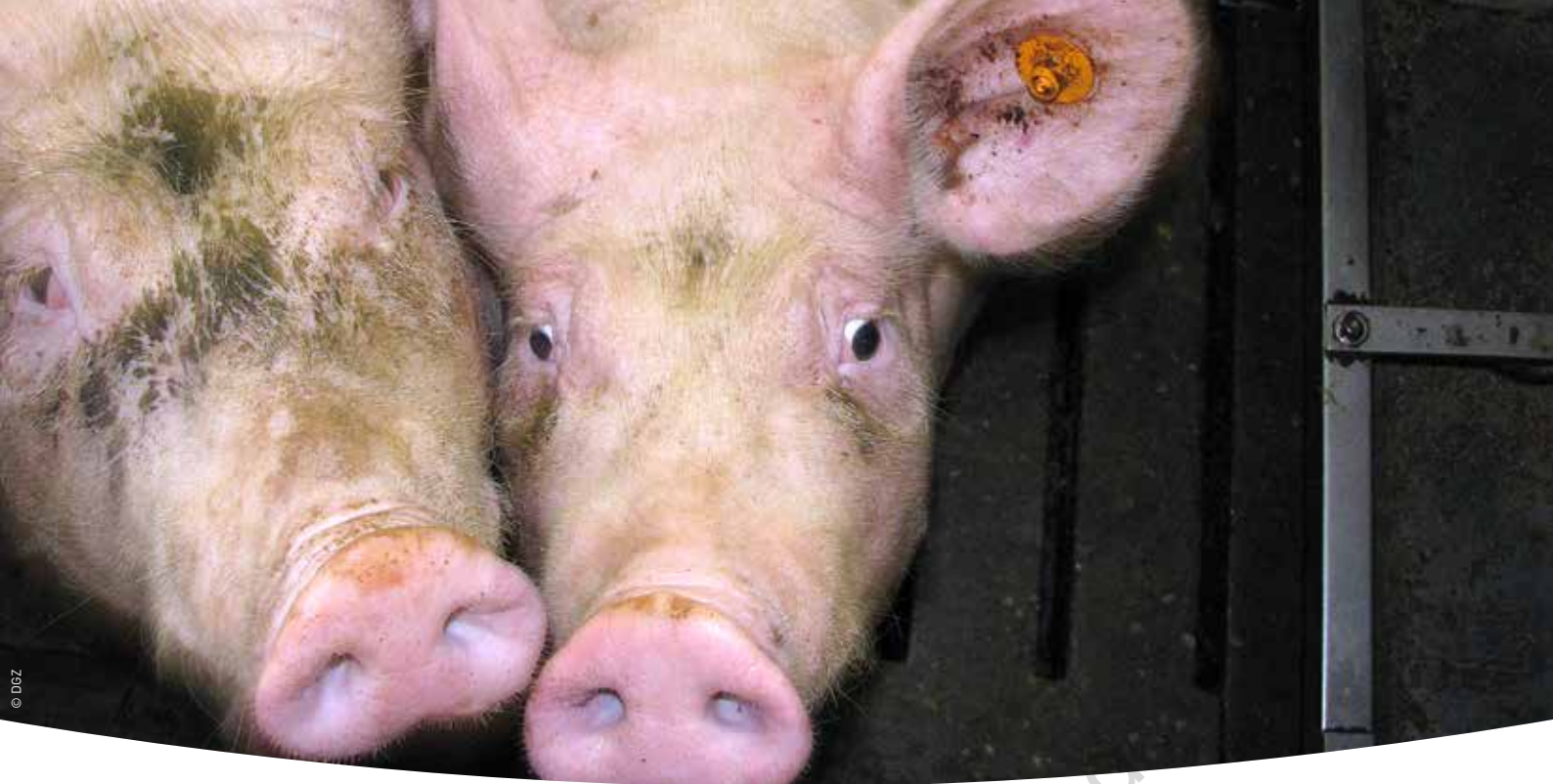

RESULTATEN PILOOTPROJECT SALMONELLA

Vooraleer een nieuwe salmonellawetgeving tot stand kan komen, is er heel wat voorbereidend werk nodig. In het pilootproject dat werd opgestart, gingen we op zoek naar een geschikt staalnameschema voor het bepalen van de salmonella-status van een fok- of opfokbedrijf. Het project liep van april tot december 2013.

— Charlotte Brossé, DGZ

Hoe stalen nemen? We hebben tijdens het project verschillende staalname-methodes bekeken. Enerzijds vergeleken we staalname door middel van swabs van de omgeving met staalname door middel van overschoentjes (zie foto's p. 28). Anderzijds onderzochten we of we informatie verliezen als de stalen worden gepoold.

De eerste 5 maanden werden maandelijks op alle bedrijven in elke afdeling 2 paar swabs en 2 paar overschoentjes genomen. Hieruit bleek dat overschoentjes duidelijk gevoeliger zijn dan swabs. We vinden dus gemakkelijker salmonella terug wanneer stalen worden genomen met overschoentjes dan wanneer dit gebeurt met omgevingsswabs. Tijdens de zesde en laatste staalname zijn we het effect van het poolen van deze overschoentjes nagegaan. Het poolen per

2 paar blijkt niet te leiden tot verlies aan informatie. We kunnen dus zonder problemen 2 paar overschoentjes poolen tot één staal. Meer dan 2 paar schoentjes poolen is echter af te raden. De hoeveelheid aan materiaal wordt dan te groot om

.....

Je moet veel en regelmatig stalen nemen om een zo correct mogelijk beeld te verkrijgen.

.....

de testen nog goed te kunnen uitvoeren. **In welke afdelingen?** Verder gingen we na welke afdelingen bemonsterd moeten worden als we een idee willen krijgen van

de salmonellastatus van een fokbedrijf. Om deze vraag te kunnen beantwoorden, werd de staalname verdeeld over de verschillende afdelingen van de bedrijven. Voor fokbedrijven betekent dit dat zowel dekstal, drachtstal, kraamstal en (indien aanwezig) vleesvarkens- of opfokstal werd bemonsterd. In iedere afdeling werden er telkens 2 paar swabs en 2 paar overschoentjes genomen. Op opfokbedrijven werd hetzelfde aantal stalen genomen, maar dan verspreid over de verschillende aanwezige afdelingen. De resultaten van het project leerden ons dat geen enkele afdeling op zich representatief is voor de salmonellastatus van het bedrijf. Dit betekent dat het niet voldoende is om één afdeling te bemonsteren. Om een goed beeld te krijgen van de aanwezigheid van salmonella op een bedrijf moet je stalen in alle afdelingen

nemen. Wat we wel konden aantonen, is een verband tussen de aanwezigheid van salmonella in de dekstal en de drachtstal. Dit laatste resultaat konden we verwachten aangezien er op de meeste bedrijven geen duidelijke scheiding is tussen beide afdelingen.

Hoe vaak stalen nemen? In het kader van het project werden maandelijks stalen genomen. Op basis van deze gegevens kon worden gesimuleerd wat er gebeurt als de staalnamefrequentie daalt. Als we om de 3 of 4 maanden stalen zouden nemen, wat praktisch haalbaar zou zijn, is er eveneens een duidelijke daling van het aantal bedrijven waar we salmonella zouden detecteren. Een vermindering van het aantal staalnames betekent dus een verlies aan informatie.

Hoe biocheck inzetten in salmonella-opvolging? Aangezien een goede bioveiligheid van groot belang is om de salmo-

nellabesmetting op een bedrijf aan te pakken, werd het gebruik van de biocheck geëvalueerd. De biocheck is een online bioveiligheidsenquête en scoresysteem (www.biocheck.ugent.be). Op basis van een vragenlijst kan een bedrijf zijn score bepalen voor verschillende onderdelen van zowel de interne als de externe bioveiligheid en zich vergelijken met het gemiddelde van andere bedrijven. Op alle deelnemende bedrijven werd de biocheckvragenlijst afgenomen door een dierenarts van DGZ.

Door het gebruik van de biocheck op deze bedrijven konden we concluderen dat deze vragenlijst een nuttige tool is om een algemeen beeld te krijgen van de bioveiligheid op een bedrijf. Ook geeft het scoresysteem al een indicatie van de onderdelen van bioveiligheid die extra aandacht verdienen op het bedrijf. Tot slot kan je bedrijven zo gemakkelijk met

elkaar vergelijken. Naast het in kaart brengen van de bioveiligheid op een bedrijf is het eveneens van belang de bedrijven te begeleiden in het verbeteren van hun bioveiligheidstatus.

Nabije toekomst

In dit project zijn we te weten gekomen met welke zaken we rekening moeten houden, willen we een salmonella-opvolgingsprogramma opzetten op fokbedrijven. Salmonella detecteren is één zaak; een ander belangrijk aspect is het begeleiden van bedrijven om de salmonellabesmetting aan te pakken. Momenteel is de salmonella-aanpak vooral gebaseerd op het verhogen van bioveiligheidsmaatregelen, soms gecombineerd met het toedienen van additieven in voeder of drinkwater. Een extra veelbelovend hulpmiddel kan vaccinatie zijn. Momenteel is er echter nog geen vaccin geregistreerd in België en moet men gebruik maken van het cascadesysteem als men wil vaccineren.

In navolging van het pilootproject en in afwachting van een nieuwe wetgeving zal alvast gestart worden met het begeleiden van salmonella positieve fokbedrijven. De salmonelladierenarts van DGZ zal samen met de bedrijfsdierenarts en de veehouder een plan van aanpak opstellen dat praktisch en financieel haalbaar is. In dit plan zal de nadruk liggen op vaccinatie en bioveiligheid.

Overschoentjes geven het beste beeld

Overschoentjes genomen verspreid over de verschillende afdelingen geven het beste beeld van het voorkomen van salmonella op een bedrijf. Om het aantal onderzoeken te beperken, kunnen de schoentjes zonder verlies aan informatie gepoold worden per 2 paar. Verder maakte het project duidelijk dat er veel en regelmatig stalen moeten worden genomen om een zo correct mogelijk beeld te verkrijgen. Er moet dus worden gezocht naar een staalnamemethode die enerzijds praktisch en financieel haalbaar is en anderzijds relevant is voor het bepalen van de salmonellastatus van een bedrijf. ■

Met vragen over salmonella, het huidige Salmonella Actieplan en het pilootproject Salmonella Varkens kan je terecht bij DGZ op tel. 078 05 05 23 of e-mail helpdesk@dgz.be.

De eerste 5 maanden werden maandelijks op alle bedrijven in elke afdeling 2 paar **1** swabs en 2 paar **2** overschoentjes genomen. **3** Het pilootproject wees uit dat men gemakkelijker salmonella vindt wanneer men stalen neemt met overschoentjes (links) dan wanneer dit gebeurt met omgevingsswabs (rechts).